Erja Fagerlund, Neuvotteleva virkamies
Teo Kangaspunta, Erityisasiantuntija
Työ- ja elinkeinoministeriö
20.6.2022

## E 66/2022 VP valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto kestävien tuotteiden politiikasta: Kestävistä tuotteista normi

Ympäristövaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa koskien valtioneuvoston selvitystä komission tiedonannosta kestävien tuotteiden politiikasta (Kestävistä tuotteista normi, COM (2022) 140 final).

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää selvityksessä E 66/2022 VP esitettyjä kantoja kannatettavina ja tuo esille seuraavat seikat:

EU:n kestävän tuotepolitiikan tiedoksianto ja sen yhteydessä annetut aloitteet ovat merkittäviä kiertotalouteen ja ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä aloitteita. Työ- ja elinkeinoministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan ja kannattaa EU:n kestävän tuotepolitiikan tiedonannon ja sen yhteydessä julkaistujen aloitteiden tavoitteita luonnonvarojen säästeliäästä ja resurssitehokkaasta käytöstä, tuotteiden käyttöiän pidentämisestä, kierrätysmateriaalien osuuden käytön lisäämisestä mahdollisuuksien mukaan sekä haitallisten aineiden vähentämisestä. Useat sääntelykokonaisuuden pitkän aikavälin toimet ovat toistaiseksi yleisellä tasolla, mutta oikein toteutettuna ne edistävät pitkällä aikavälillä kestävää, vähähiilistä, resurssitehokasta ja kilpailukykyistä taloutta.

Valtioneuvoston tavoin TEM kannattaa komission suunnitelmia toimintamallien, tiedontuotannon ja työkalujen kehittämisestä. Toimet tukevat kaikkia arvoketjun toimijoita kestävien valintojen tekemisessä sekä tekevät tuotantoketjuista läpinäkyvämpiä. Tärkeää on myös kehittää kiertotalouden mukaisen suunnittelun osaamista ja toimintamalleja, jotta yritykset pystyvät vastaamaan uuteen sääntelyyn ja pysyvät kehityksessä mukana. Vapaaehtoisten kannustimien ja uusien liiketoimintamallien edistämisen lisäksi on syytä pyrkiä kansalaisten osallistamiseen sekä kulutuksen ohjaamiseen kestävään suuntaan informaation ja taloudellisen ohjauksen avulla. Suomi korostaa kiertotalouden ratkaisujen merkitystä uusien liiketoimintamahdollisuuksien edistämisessä sekä kilpailukyvyn että luonnonvarojen kestävän käytön vahvistamisessa. Kiertotalous voi myös edistää omavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta kriittisistä materiaaleista.

Ehdotuksia ja niiden yhteisvaikutusta tullaan tarkastelemaan tarkemmin kunkin aloitteen käsittelyn yhteydessä. Näitä tarkempia selvityksiä, kuten tässä kokonaisuudessa keskeisessä osassa oleva U 44/2022 vp ekosuunnittelunsäätelyn kehittämisestä, on jo eduskunnan käsittelyssä. Ekosuunnittelusääntelyyn esitettyjen muutosten osalta TEM toteaa, että voimassa olevalla ekologista suunnittelua koskevalla direktiivillä säännellään menestyksekkäästi soveltamisalaan kuuluvien energiaan liittyvien tuotteiden energiatehokkuutta ja on tärkeää, että tätä olemassa oleva toimintaa ei vaaranneta. TEM toivoo, että säätelyn laajentamisessa löydetään asiantuntijoita ja sidosryhmiä

kuunnelleen tehokas ratkaisu, joka säilyttää nykyisen järjestelmän tuloksellisuuden ja hyödyntää kokemuksia myös muille keskeisille tuoteryhmille.

TEM toteaa, että kaikessa tarkemmassa sääntelyssä tulisi huolehtia sääntelyn soveltuvuudesta tarkoitukseensa sekä oikeasuhtaisuudesta. Esimerkiksi liian tiukat kierrätysmateriaalien käyttövelvoitteet saattavat aiheuttaa ympäristönsuojelun kannalta ongelmallisia sekä taloudellisesti tehottomia toimintatapoja. Tällaisia tilanteita voi syntyä esimerkiksi, jos kierrätysmateriaaleja joudutaan keräämään pitkien etäisyyksien päästä. TEM korostaa myös tuotteiden turvallisuusnäkökohtia, jotka tulee ottaa huomioon kokonaisuutta kehitettäessä.

Ministeriö toteaa, että yleisesti sääntelykokonaisuuden selkeyteen ja johdonmukaisuuteen tulee kiinnittää huomiota. Johdonmukaisuus tulee varmistaa sekä nyt suunnitellun sääntelynkokonaisuuden sisäisesti että suhteessa jo olemassa olevaan sääntelyyn. Lisäksi sääntelyn kustannustehokkuus tulee ottaa huomioon.

Ministeriö katsoo yleisesti, että keskeistä on, että strategian toteutuksessa luodaan oikea-aikainen sekä eurooppalaisille materiaalikierroille perustuva kokonaisuus, jossa vältetään osaoptimointia sekä jolla luodaan tuoteryhmäkohtaisia mahdollisuuksia sekä monipuolisia innovaatioita hyvin kannustava kokonaisuus.